

GLASBA

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo ◀

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega izpitnega roka **2012**, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturo, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturo za tisto leto.

ric

Državni izpitni center

KAZALO

1	UVOD.....	5
2	GLASBENI STAVEK.....	7
2.1	Izpitni cilji.....	7
2.2	Zgradba in ocenjevanje izpita.....	8
2.2.1	Shema izpita.....	8
2.2.2	Tipi nalog in ocenjevanje.....	8
2.2.3	Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	8
2.3	Izpitne vsebine in cilji.....	13
2.4	Primer naloge za pisni izpit.....	14
2.4.1	Naloga odprtega tipa.....	14
3	PETJE ALI INŠTRUMENT.....	15
3.1	Izpitni cilji.....	15
3.2	Zgradba in ocenjevanje izpita.....	16
3.2.1	Shema izpita.....	16
3.2.2	Tipi nalog in ocenjevanje.....	16
3.2.3	Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	17
3.3	Izpitne vsebine in cilji.....	20
3.4	Primeri nalog za pisni izpit.....	24
3.4.1	Naloga zaprtega tipa.....	24
3.4.2	Naloga polodprtega tipa.....	24
3.4.3	Naloga odprtega tipa.....	25
4	JAZZ IN ZABAVNA GLASBA.....	26
4.1	Izpitni cilji.....	26
4.2	Zgradba in ocenjevanje izpita.....	27
4.2.1	Shema izpita.....	27
4.2.2	Tipi nalog in ocenjevanje.....	27
4.2.3	Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	28
4.3	Izpitne vsebine in cilji.....	30
4.4	Primeri nalog za pisni izpit.....	31
4.4.1	Naloga zaprtega tipa.....	31
4.4.2	Naloga polodprtega tipa.....	31
4.4.3	Naloga odprtega tipa.....	31
5	BALET.....	33
5.1	Izpitni cilji.....	33
5.2	Zgradba in ocenjevanje izpita.....	34
5.2.1	Shema izpita.....	34
5.2.2	Tipi nalog in ocenjevanje.....	34

5.2.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	35
5.3 Izpitne vsebine in cilji	37
5.4 Primeri nalog za pisni izpit	38
5.4.1 Naloga zaprtega tipa	38
5.4.2 Naloga polodprtega tipa	38
5.4.3 Naloga odprtega tipa.....	38
6 KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI	40
7 LITERATURA.....	41

1 UVOD

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo Glasba (v nadaljnjem besedilu katalog) določa izpitno vsebino in cilje izbirnega predmeta splošne mature iz glasbe. Vsebina je oblikovana tako, da preverja znanje iz glavnega predmeta (70 % pri modulih glasbeni stavek, petje ali inštrument, jazz in zabavna glasba oziroma 80 % ocene pri modulu balet), v drugem delu pa osnovno dodatno znanje, ki ustreza glavnemu predmetu (30 % oziroma 20 % ocene). Prvi del izpita splošne mature, ki bo ocenjen zunanje, bo ocenjevala tričlanska komisija, razen pri modulu glasbeni stavek, pri katerem sta zunanja ocenjevalca dva. Drugi del izpita bo prav tako ocenjen zunanje.

Pri opravljanju splošne mature bo katalog kandidatom¹ vodilo in pripomoček, učiteljem pa bo v pomoč pri oblikovanju priprav, da bodo uresničevali cilje predmeta in ustrezno pripravili kandidate na ta izpit splošne mature.

Pri izpitu splošne mature iz glasbe se bo preverjalo/-la:

- koliko kandidati obvladujejo strokovno-teoretično znanje;
- tehnično obvladovanje glasbenih oziroma plesnih elementov, ki obsegajo interpretativni, kreativni, zgodovinski in analitični vidik glasbene umetnosti;
- stopnja razvoja glasbenih oziroma plesnih sposobnosti za nadaljnji študij.

Opredeleitev posebnih izpitnih ciljev za posamezna področja je zapisana v nadaljevanju kataloga. Vsebine, ki so predmet preverjanja, pa dajejo tudi osnovo za:

- osebnostno rast z resnim študijem glasbe oziroma plesa ter uveljavljajo akademsko neodvisnost in samodisciplino, razširjeno intelektualno in čustveno odzivnost, spodbujajo kritično razlikovanje ter krepijo socialno in kulturno ozaveščenost;
- trajno pozitivno nagnjenje do glasbe oziroma plesa, bodisi v glasbeni oziroma plesni karieri bodisi v glasbi oziroma plesu kot kulturni dejavnosti;
- zadovoljevanje sodobnih potreb v glasbenem oziroma plesnem izobraževanju in vrednotenju glasbe oziroma plesa.

Izpit splošne mature iz predmeta glasba obsega module:

- glasbeni stavek;
- petje ali inštrument;
- jazz in zabavna glasba;
- balet.

Za vsak modul so v nadaljevanju navedeni posebni izpitni cilji, zgradba in ocenjevanje izpita, shema izpita, tipi nalog in ocenjevanje ter merila za ocenjevanje izpita in posameznih izpitnih delov, izpitni cilji in vsebine, na koncu pa so dodani primeri izpitnih nalog za posamezne module in skupna priporočljiva literatura.

¹ V predmetnem izpitnem katalogu uporabljeni samostalniki moškega spola, ki se pomensko in smiselno vežejo na splošna, skupna poimenovanja (npr. kandidat, ocenjevalec), veljajo tako za osebe ženskega kot moškega spola.

Katalog temelji na veljavnih učnih načrtih² ter na sklepih Državne komisije za splošno matura (v nadaljnjem besedilu DK SM) o strukturi izpitov in predmetnih izpitnih katalogov, opredeljenih v veljavnem *Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno matura*.

² Glasbeni stavek. / Solfeggio. / Zgodovina glasbe. / Klavir. / Zbor – orkester. Predmetni katalog – učni načrt. Umetniška gimnazija (glasbena smer; modul: glasbeni stavek). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Ljubljana: 1998. Sprejeto na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. 5. 1998.

Petje – inštrument (petje, klavir, orgle, harfa, harmonika, violina, viola, violončelo, kontrabas, kitara, flavta, klarinet, oboa, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba, tolkala). / Solfeggio. / Glasbeni stavek. / Zgodovina glasbe. / Klavir. / Komorna igra. / Zbor – orkester. / Dopolnilni inštrument. / Predmetni katalog – učni načrt. Umetniška gimnazija (glasbena smer; modul: petje – inštrument). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Ljubljana: 1998. Sprejeto na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. 5. 1998.

Kljunasta flavta. / Predmetni katalog – učni načrt. Umetniška gimnazija (glasbena smer; modul: petje – inštrument). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Ljubljana: 2005. Sprejeto na 79. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 19. 5. 2005.

Jazz petje – inštrument. / Solfeggio. / Glasbeni stavek. / Zgodovina glasbe. / Klavir. / Skupinska igra. / Osnove improvizacije. / Osnove aranžiranja. / Predmetni katalog – učni načrt. Umetniška gimnazija (glasbena smer; modul: jazz – zabavna glasba). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Ljubljana: 1998. Sprejeto na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. 5. 1998.

Klasični balet. / Klasična poddržka in repertoar. / Sodobne plesne tehnike. / Inštrument (klavir). / Zgodovina plesa. / Stilni plesi. / Karakterni plesi. / Umetniška gimnazija (plesna smer; modul: balet). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Ljubljana: 1998. Sprejeto na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. 5. 1998.

2 GLASBENI STAVEK

2.1 Izpitni cilji

Pri pisnem izpitu – Izpitna pola A – bodo kandidati prikazali:

- pri terčni funkcionalni harmoniji znanje oblikovanja in povezovanja akordov;
- pri modalni polifoniji znanje oblikovanja melodij v skladno celoto z ustrezno uporabo konsonančnih in disonančnih sozvočij.

Pri pisnem izpitu – Izpitna pola B – pa bodo kandidati prikazali:

- razumevanje vpetosti glasbenih pojavov v čas in prostor;
- poznavanje glasbenih oblik in slogovnih značilnosti;
- sposobnost zapisa zvočnih primerov;
- razumevanje osnov harmonije in kontrapunkta.

2.2 Zgradba in ocenjevanje izpita

2.2.1 Shema izpita

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloge
A	190 minut	70 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka in šilček	
B	135 minut	30 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka in šilček	zgoščenka in notna priloga
Skupaj	325 minut	100 %			

Kandidat dobi prenosni predvajalnik zgoščenk (če ne prinese svojega).

2.2.2 Tipi nalog in ocenjevanje

► Pisni izpit

Izpitna pola (IP)	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
A	Naloge odprtega tipa	3	vsaka naloga do 50 točk
Skupaj IP A		3	100 točk
B	Naloge zaprtega tipa	do 10	vsaka naloga do 10 točk
	Naloge polodprtega tipa	do 13	vsaka naloga do 20 točk
	Naloge odprtega tipa	do 13	vsaka naloga do 40 točk
Skupaj IP B		do 25	120 točk

2.2.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

► Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitna pola A	Izpitna pola B
I. poznavanje	–	4 %
II. razumevanje	–	8 %
III. uporaba	70 %	18 %

Izpit splošne mature iz glasbe – modula glasbeni stavek je sestavljen iz Izpitne pole A in Izpitne pole B, ki sta obe ocenjeni zunanje.

► Pisni izpit – Izpitna pola A

Izpitno polo A bosta ocenila dva zunanja ocenjevalca, ki morata upoštevati spodaj zapisana navodila.

A) Tehnično obvladovanje glasbenega jezika

Rešitve bodo ocenjene glede na razumevanje standardnih harmonskih in kontrapunktskih pravil. Ocenjevalec ocenjuje po naslednjem predlogu (spodaj je nekaj manjših, večjih in največjih napak prikazanih le kot vzorec):

manjše napake

harmonija:

- preskok
- gibanje vseh glasov v isti smeri

kontrapunkt:

- neustrezen ritem v melodiji

večje napake

harmonija:

- prečje
- sinkopiran harmonični ritem

kontrapunkt:

- trije skoki in več skokov zapovrstjo

največje napake

harmonija:

- podvojitve vodilnega tona
- paralele

kontrapunkt:

- paralele
- skok za septimo, tritonus v melodiji

43 %–50 % Sopran: kandidat ustrezno oblikuje akorde in jih med seboj ustrezno povezuje. Pokaže tehnično razumevanje posameznih elementov harmonije (diatonika, kromatika, enharmonija, modulacije ...), tako da jih uporabi na ustreznih mestih. Funkcije pod basom podpiše pravilno. Napak v nalogi ni ali pa jih je zelo malo.

Bas: kandidat ustrezno oblikuje akorde in jih med seboj ustrezno povezuje. Funkcije pod basom podpiše pravilno in tako pokaže razumevanje elementov harmonije v podanem basu. Napak v nalogi ni ali pa jih je zelo malo.

Motetni stavek: kandidat vodi posamezne glasove po načelu oblikovanja melodije, postavlja pravilno oblikovane klavzule na ustreznih mestih ter oblikuje dvojni kontrapunkt in stretno imitacijo po pravilih. Sozvočja so uporabljena pravilno. Napak v nalogi ni ali pa jih je zelo malo.

37 %–42 % Sopran in bas: kandidat nekaj akordov oblikuje neustrezno, naredi nekaj napačnih zvez, morda podpiše nekaj napačnih funkcij, vendar pa je napak razmeroma malo ali pa so pretežno manjše, le redko večje ali celo največje.

Motetni stavek: kandidat naredi nekaj melodičnih in sozvočnih napak, morda oblikuje kakšno klavzulo napačno, pri temi ne oblikuje viška, vendar je napak razmeroma malo ali pa so manjše, le redko večje ali celo največje.

- 31 %–36 % Sopran in bas: kandidat več akordov oblikuje neustrezno, naredi več napačnih zvez, tudi več funkcij podpiše napačno, napak je veliko, med njimi so večje in tudi nekaj največjih.
Motetni stavek: kandidat naredi več melodičnih in sozvočnih napak, oblikuje kakšno klavzulo napačno, pri temi ne oblikuje viška, napak je veliko, med njimi so večje in tudi nekaj največjih.
- 25 %–30 % Sopran in bas: kandidat veliko akordov oblikuje neustrezno, naredi veliko napačnih zvez, podpiše več funkcij napačno, napak je veliko, in sicer manjših, večjih in tudi več največjih, vendar sta harmonizaciji soprana in basa še pozitivni.
Motetni stavek: kandidat naredi veliko melodičnih in sozvočnih napak, klavzule oblikuje napačno, pri temi ne oblikuje viška, napak je veliko, in sicer manjših, večjih in tudi več največjih, vendar je oblikovanje motetnega stavka še pozitivno.
- 0 %–24% Sopran, bas in motetni stavek: kandidat naredi preveč napak, tako da so rešitve soprana, basa in motetnega stavka glede tehničnega obvladovanja glasbenega jezika povsem negativne.

B) Muzikalni vidik

Ocenjevalec pri harmoniji ocenjuje muzikalno oblikovan bas pri harmonizaciji soprana in sopran pri harmonizaciji basa, ustrezno postavljanje harmonskih funkcij (akordov), raznovrstnost harmonskih funkcij, oblik akordov, elementov harmonije (diatonika, kromatika, enharmonija, modulacije ...) in harmonski ritem. Pri kontrapunktu ocenjuje muzikalno oblikovanje melodij in sozvočij.

- 26 %–30 % Sopran: kandidat oblikuje bas razgibano, uporabi trozvoke, četverozone in peterozvoke v osnovni obliki in v obratih z ustrezno harmonsko shemo in harmonskim ritmom ter uporabi elemente harmonije zelo raznovrstno in muzikalno.
Bas: kandidat oblikuje sopran muzikalno.
Motetni stavek: kandidat oblikuje melodije z uporabo vseh melodičnih elementov (prehajalne, menjalne in proste note, prehajalni in menjalni skoki ...), zelo raznovrstno uporabi note dolžinsko (ne prevladujejo polovinke, značilne so tudi linije s četrtnkami), linije v melodiji oblikuje pestro, in sicer z manjšim in večjim obsegom, skokovito in postopno gibanje vključi v linije z ustreznim razmerjem. Oblikuje dvojni kontrapunkt in stretno imitacijo. Pri stretni imitaciji vstopajo teme vedno po pavzi. Klavzule postavi na ustrezna mesta. Sozvočja oblikuje pestro (dvozvočja in trizvočja uporabi v ustreznem razmerju) in se izogne enakim sozvočjem zapovrstjo. Uporabi jih redkeje.
- 22 %–25 % Sopran: kandidat ne oblikuje basa povsem razgibano, nekoliko prevladujejo akordi v osnovni obliki, zlasti trozvoki, sem in tja se izogne pestri uporabi elementov harmonije, harmonska shema pa je na kakšnem mestu premalo raznovrstna ali pa se po nepotrebnem ponovi. Omenjenih muzikalnih slabosti je malo.
Bas: kandidat ne izkoristi kakšne možnosti pri muzikalnem oblikovanju soprana.
Motetni stavek: kandidat pri oblikovanju melodij ne uporabi vseh melodičnih elementov, ni ustreznega razmerja med polovinkami in četrtnkami (preveč polovink ali celo preveč četrtnk), delno prevladujejo linije s premajhnim obsegom, pri stretni imitaciji ne uporabi pavze pred vstopom teme. Dvozvočja in trizvočja so morda sem in tja v neustreznem razmerju. Omenjenih muzikalnih slabosti pa je malo.
- 19 %–21 % Sopran: kandidat ne oblikuje basa povsem razgibano, na več mestih prevladujejo akordi v osnovni obliki, se delno izogiba pestri uporabi elementov harmonije, naredi kakšno nemuzikalno zvezo akordov, harmonska shema pa je na nekaterih mestih premalo raznovrstna ali se večkrat ponovi. Omenjenih muzikalnih slabosti je precej.
Bas: kandidat na več mestih ne izkoristi možnosti pri muzikalnem oblikovanju soprana.

Motetni stavek: kandidat pri oblikovanju melodij večkrat ne uporabi vseh melodičnih elementov, večkrat ni ustreznega razmerja med polovinkami in četrtnkami (preveč polovink ali celo preveč četrtnk), prevladujejo linije s premajhnim obsegom, pri stretni imitaciji ne uporabi pavze pred vstopom teme. Dvozvočja in trizvočja so večkrat v neustreznem razmerju. Omenjenih muzikalnih slabosti je precej.

15 %–18 % Sopran: kandidat oblikuje bas zelo nerazgibano, na več mestih prevladujejo akordi v osnovni obliki, precej se izogiba pestri uporabi elementov harmonije, naredi več nemuzikalnih zvez akordov, harmonska shema je na več mestih premalo raznovrstna in se tudi ponavlja, vendar je harmonizacija soprana z muzikalnega vidika še pozitivna.

Bas: kandidat izkoristi zelo malo možnosti pri muzikalnem oblikovanju soprana, vendar je harmonizacija basa z muzikalnega vidika še pozitivna.

Motetni stavek: kandidat pri oblikovanju melodij velikokrat ne uporabi vseh melodičnih elementov, ni ustreznega razmerja med polovinkami in četrtnkami (preveč polovink ali celo preveč četrtnk), veliko linij je s premajhnim obsegom, pri stretnih imitacijah ne uporabi pavz pred vstopi tem. Dvozvočja in trizvočja so velikokrat v neustreznem razmerju. Omenjenih muzikalnih slabosti je zelo veliko, vendar je oblikovanje motetnega stavka z muzikalnega vidika še pozitivno.

0 %–14 % Sopran, bas in motetni stavek: kandidat uporabi premalo elementov za muzikalno oblikovanje nalog, zato so rešitve nalog z muzikalnega vidika negativne.

C) Splošni vtis reševanja nalog

Ocenevalec pregleda, ali so naloge rešene v celoti (velja zlasti za motetni stavek, ki je oblikovan s tremi epizodami). Oceni, koliko in kako so posamezni harmonski in kontrapunktski elementi porazdeljeni v posameznih nalogah, zlasti pri motetnem stavku. Naloge so lahko zelo uravnotežene ali pa so nekateri deli narejeni zelo dobro, drugi slabo, morda zaradi pomanjkanja časa ali celo zaradi neznanja. Po premisleku se odloči za:

- 18 %–20 % kandidat je naloge glede na splošni vtis rešil zelo ustrezno;
- 16 %–17 % kandidat je naloge glede na splošni vtis rešil ustrezno;
- 13 %–15 % kandidat je naloge glede na splošni vtis rešil manj ustrezno;
- 11 %–12 % kandidat je naloge glede na splošni vtis rešil še ustrezno;
- 0 %–10 % kandidat je naloge glede na splošni vtis rešil neustrezno.

Skupno število točk

- 88 %–100 % ustreza oceni odlično (5);
- 76 %–87 % ustreza oceni prav dobro (4);
- 64 %–75 % ustreza oceni dobro (3);
- 51 %–63 % ustreza oceni zadostno (2);
- 0 %–50 % ustreza oceni nezadostno (1).

► **Pisni izpit – Izpitna pola B³**

Kandidat pri pisnem izpitu v Izpitni poli B prikaže znanje iz predmetov: solfeggio, glasbeni stavek (harmonija, kontrapunkt), oblikoslovje, glasbena zgodovina in glasbena teorija.

V Izpitni poli B je do 25 nalog. Navezovale se bodo na tri glasbene primere, ki bodo izbrani iz glasbenih obdobij od srednjega veka do vključno prve polovice 20. stoletja. Ob vsakem od primerov bo postavljenih do devet nalog (glej primere izpitnih nalog v poglavju 3.4). Naloge bodo preverjale znanje, razumevanje in sposobnost uporabe znanja.

Naloge so ocenjene z različnim številom točk in prispevajo 30 % h končni oceni kandidata.

► **Končna ocena**

Končna ocena izpita pri splošni maturi je seštevek odstotnih točk Izpitne pole A in Izpitne pole B. DK SM na predlog Državne predmetne komisije za splošno maturo (v nadaljnjem besedilu DPK SM) za glasbo določi merila, kako se iz uspeha, izraženega v odstotnih točkah, določi uspeh na lestvici od nezadostno do odlično. Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok.

³ Izpitna pola B modula glasbeni stavek je enaka Izpitni poli B modula petje ali inštrument.

2.3 Izpitne vsebine in cilji

Izpitna pola A vsebuje:

- a) harmonizacijo soprana,
- b) harmonizacijo basa z generalbasnimi označbami,
- c) oblikovanje triglasnega motetnega stavka s tremi epizodami na dano temo.

Izpitne vsebine in cilji ter izbor glasbenih del za Izpitno polo B so navedeni v poglavju 3.3.

2.4 Primer naloge za pisni izpit

2.4.1 Naloga odprtega tipa

Harmonizacija soprana

Rešitve in navodila za ocenjevanje

Ena od možnih rešitev:

*

3 4 6 — $\begin{matrix} \flat 6 \\ 4 \\ 3 \end{matrix}$ 4 3 — 6 6 6 $\begin{matrix} 7 \\ 6 \\ 5 \end{matrix}$

Es: T — D T — VI $\begin{matrix} D \\ -5 \\ D \end{matrix}$ T S VII T c: D

$\begin{matrix} 6 \\ 5 \end{matrix}$ — $\begin{matrix} 6 \\ 6 \end{matrix}$ 5 — $\begin{matrix} \flat 6 \\ 4 \\ 3 \end{matrix}$ — 6 $\begin{matrix} \flat 6 \\ 4 \end{matrix}$ $\begin{matrix} 6 \\ 5 \end{matrix}$ 4 3

Es: VI S $\begin{matrix} D \\ T \end{matrix}$ D — T c: D °T f: S T Es: II D T

6 4 3 6 2 6 $\begin{matrix} \flat 6 \\ 4 \\ 3 \end{matrix}$ 6 $\begin{matrix} \flat 4 \\ 2 \end{matrix}$ 6 5 4 3 $\begin{matrix} 6 \\ 5 \end{matrix}$ 8 7

S T II — D — T B: II $\begin{matrix} -5 \\ +3 \end{matrix}$ D — Es: D T — II — D — T

(35 točk)

Merila za ocenjevanje so objavljena v poglavju 2.2.3.

3 PETJE ALI INŠTRUMENT

3.1 Izpitni cilji

Na izpitnem nastopu bodo kandidati prikazali:

- obvladanje izvajalske tehnike in izrazne značilnosti svojega glasu oziroma inštrumenta;
- predvsem te glasbene sposobnosti: glasbeno pomnjenje, slušne predstave, zbranost, harmonsko občutje, čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost, slogovne značilnosti;
- poustvarjalne umetniške sposobnosti.

Pri pisnem izpitu – Izpitna pola B – pa bodo kandidati prikazali:

- razumevanje vpetosti glasbenih pojavov v čas in prostor;
- poznavanje glasbenih oblik in slogovnih značilnosti;
- sposobnost zapisa zvočnih primerov;
- razumevanje osnov harmonije in kontrapunkta.

3.2 Zgradba in ocenjevanje izpita

3.2.1 Shema izpita

► Izpitni nastop – zunanji del izpita

Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje
do 60 minut	70 %	zunanje

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloge
B	135 minut	30 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka in šilček	zgoščanka in notna priloga
Skupaj	135 minut	30 %			

Kandidat dobi prenosni predvajalnik zgoščenk (če ne prinese svojega).

3.2.2 Tipi nalog in ocenjevanje

► Izpitni nastop

Obvezne sestavine	Merila	Delež pri oceni izpitnega nastopa
Tehnični del (etude)	A – tehnično obvladovanje inštrumenta ali glasu	28 %
Ciklične skladbe (koncert, sonata)	B – natančnost in zanesljivost izvedbe	28 %
Skladba slovenskega skladatelja	C – prikaz muzikalnosti	28 %
Najmanj ena skladba iz programa se izvaja na pamet. ⁴	D – tehnična in glasbena težavnost programa	16 %
Skupaj		100 %

► Pisni izpit

Izpitna pola	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
B	Naloge zaprtega tipa	do 10	vsaka naloga do 10 točk
	Naloge polodprtega tipa	do 13	vsaka naloga do 20 točk
	Naloge odprtega tipa	do 13	vsaka naloga do 40 točk
Skupaj		do 25	120 točk

⁴ Pri izpitnem nastopu iz orgel so note na pultu zaradi registracije.

3.2.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

► Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitni nastop	Izpitna pola B
I. poznavanje	–	4 %
II. razumevanje	–	8 %
III. uporaba	70 %	18 %

Izpit splošne mature pri modulu petje ali inštrument je sestavljen iz izpitnega nastopa in pisnega izpita – Izpitne pole B.

► Izpitni nastop

Pri ocenjevanju izpitnega nastopa se upoštevajo ta merila:

A) Tehnično obvladovanje inštrumenta ali glasu

Usklajenost (na primer leva roka – desna roka, lok – prsti, jezik – prsti), artikulacija, izenačenost tonskih registrov, kakovost tona, niansiranje in izenačenost, dinamika, intonacija ... – kakor je primerno za vsak inštrument; nekaj napak je mogoče zanemariti, če ne kvarijo splošnega vtisa sicer dobre izvedbe – nemogoče pa je pripisati visoko ali najvišjo oceno izvedbi, ki jo kazi več napak ali pri kateri se ista napaka vedno ponovi na istem mestu.

27 %–28 %	kandidat prikaže zelo dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu v vseh pogledih, kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov so izvrstne;
23 %–26 %	kandidat prikaže večinoma dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu v skoraj vseh pogledih, kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov je dobra;
20 %–22 %	kandidat prikaže zvečine dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu in ima v večjem delu programa zadovoljivo kakovost zvoka, intonacije in registrov;
12 %–19 %	kandidat ima nekaj slabosti v obvladovanju inštrumenta ali glasu; kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov so večkrat slabe;
0 %–11 %	kandidat v mnogih pogledih ne obvlada dobro svojega inštrumenta ali glasu, kakovost tona, intonacija in izenačenost registrov so v splošnem slabe.

B) Natančnost in zanesljivost izvedbe

Glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, hitrost, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse – kakor je primerno za posamezno glasbeno delo.

27 %–28 %	v bistvu popolnoma natančna izvedba z upoštevanjem vseh prvin glasbenega teksta in sloga; kandidat prikaže odlično duševno in telesno vzdržljivost ter izvede ves program z veliko zbranostjo;
23 %–26 %	izvedba prvin glasbenega teksta in sloga je zvečine natančna, večina glasbenih oznak je pravilno upoštevana; kandidat prikaže zelo dobro duševno in telesno vzdržljivost, ki mu omogoča, da izvede program samo z manjšimi spodrslijaji v zbranosti;
20 %–22 %	izvedba je natančna, toda z nekaj napakami v notah, ritmu ali slogu; nekaj glasbenih oznak je spregledanih ali nepravilno upoštevanih; kandidat prikaže dobro duševno in telesno vzdržljivost za izvedbo programa, vendar z nekaj spodrslijaji v zbranosti;

- 12 %–19 % izvedba je manj natančna z več napakami v notah in ritmu ali slogu, precej glasbenih oznak je spregledanih ali nepravilno izvedenih; kandidatova duševna in telesna vzdržljivost še zadostuje za izvedbo programa, vendar je pogosto zaznati pomanjkanje zbranosti;
- 0 %–11 % izvedba je zelo nenatančna, številne so netočnosti v notah in ritmu ali slogu, mnogo glasbenih oznak je prezrtih; kandidat ne premore zadovoljive duševne in telesne vzdržljivosti, potrebne za izvedbo programa, zbranost je nezadostna.

C) Prikaz muzikalnosti

- 27 %–28 % kandidat odlično interpretativno in muzikalno izvede ves program;
- 23 %–26 % kandidat zelo dobro interpretativno in muzikalno izvede večino programa;
- 20 %–22 % kandidat dobro interpretativno in muzikalno izvede program;
- 12 %–19 % kandidatova interpretacija in muzikalna izvedba programa je omejena;
- 0 %–11 % kandidat premalo interpretativno in muzikalno izvede program.

D) Tehnična in glasbena težavnost programa

- 14 %–16 % izjemno težak glasbeni program, ki zahteva za uspešno izvedbo zelo veliko tehničnega znanja ter visoko razvito in celovito razumevanje glasbe;
- 11 %–13 % zelo težak glasbeni program, ki zahteva za uspešno izvedbo veliko tehničnega znanja ter razvito in celovito razumevanje glasbe;
- 9 %–10 % težak glasbeni program, ki zahteva za uspešno izvedbo dobro razvito tehniko in razumevanje glasbe;
- 7 %–8 % manj težak glasbeni program, ki zahteva za uspešno izvedbo ustrezno razvito tehniko in primerno razumevanje glasbe;
- 0 %–6 % glasbeni program nižje težavnosti, ki zahteva dobro osnovno tehniko in osnovno razumevanje glasbe.

Težavnost programa, ki je ovrednoten z 10 %, ustreza običajnim zahtevam izpitnega kataloga, 13 % in 16 % je mogoče pripisati glasbenim programom, ki te zahteve presegajo.

Skupno število točk

- 88 %–100 % ustreza oceni odlično (5);
najboljši nastopi: izvedba je muzikalna in prepričljiva, tehnika je zanesljiva v vseh glasbenih slogih, predstavljenih v zahtevnem sporedu izpitnega nastopa;
- 76 %–87 % ustreza oceni prav dobro (4);
- 64 %–75 % ustreza oceni dobro (3);
vmesni kategoriji, ki predstavljata ustrezno nižje ravni dosežkov;
- 51 %–63 % ustreza oceni zadostno (2);
mejna kategorija: izvedba, ki je omejena v glasbeni tehniki in izraznosti, vendar je še ravno zadosti dobra, da doseže minimalni standard za uspešno opravljen izpit;
- 0 %–50 % ustreza oceni nezadostno (1);
izvedbe, ki vsebujejo velike pomanjkljivosti v glasbeni tehniki in izraznosti ter ne dosežejo minimalnega standarda za uspešno opravljen izpit.

Pisni izpit – Izpitna pola B⁵

Pri pisnem izpitu se preverja znanje iz predmetov: solfeggio, glasbeni stavek (harmonija, kontrapunkt), oblikoslovje, glasbena zgodovina in glasbena teorija.

Ob primerih v izpitni poli je do 25 nalog. Navezovale se bodo na tri glasbene primere, ki bodo izbrane iz glasbenih obdobj od srednjega veka do vključno prve polovice 20. stoletja.

Naloge bodo preverjale znanje, razumevanje in sposobnost uporabe znanja.

Ocenjene so z različnim številom točk glede na zahtevnost in taksonomsko stopnjo ter prispevajo 30 % h končni oceni kandidata.

► Končna ocena

Končna ocena izpita pri splošni maturi je seštevek odstotnih točk izpitnega nastopa in Izpitne pole B. DK SM na predlog DPK SM za glasbo določi merila, kako se iz uspeha, izraženega v odstotnih točkah, določi uspeh na lestvici od nezadostno do odlično. Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok.

⁵ Izpitna pola B modula petje ali inštrument je enaka Izpitni poli B modula glasbeni stavek.

3.3 Izpitne vsebine in cilji

Snov naj ustreza težavnostni stopnji četrtega letnika v skladu z veljavnimi učnimi načrti.

Klavir: virtuoзна etuda, preludij in fuga J. S. Bacha, tehtnejša klasična sonata skladateljev Mozarta, Haydna ali Beethovna, skladba 19. ali 20. stoletja, skladba slovenskega skladatelja.

Orgle: pedalna skladba, skladba starega mojstra, skladba J. S. Bacha, skladba iz romantike ali skladba 20. stoletja, skladba slovenskega skladatelja.

Harmonika: koncertna etuda, baročna polifona skladba, sonata, skladba slovenskega skladatelja, originalna skladba.

Violina: dve etudi (ena Danclova – op. 73, ena Dontova – op. 35), J. S. Bach: dva stavka iz sonate ali partite za violino, koncert, skladba slovenskega skladatelja.

Viola: dve etudi, J. S. Bach: dva stavka iz sonate oziroma partite ali iz suite, koncert, skladba slovenskega skladatelja.

Violončelo: dve etudi, J. S. Bach: 2. ali 3. suita (preludij ali dva druga stavka iz te suite), koncert, skladba slovenskega skladatelja.

Kontrabas: dve etudi, koncert, J. S. Bach: suita (2 stavka), skladba po izbiri, skladba slovenskega skladatelja.

Harfa: etuda, sonata ali koncert, skladba po izbiri, skladba slovenskega skladatelja.

Kitara: etuda, baročna suita (4 stavki) ali preludij in fuga, skladba iz klasike, skladba iz romantike ali 20. stoletja, skladba slovenskega skladatelja.

Kljunasta flavta, flavta, oboa, klarinet, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba: etuda, sonata ali druga ciklična skladba, koncert, virtuoзна skladba, skladba slovenskega skladatelja.

Tolkala: etude za posamezna tolkala (vibrafon ali marimba, mali boben, timpani), sonata ali koncert ali concertino za vibrafon ali marimbo ali ksilofon (priredba), skladba ali priredba slovenskega skladatelja, skladba za več tolkal.

Petje: arija anticha, arija iz kantate ali oratorija, tri pesmi različnih slogov, tri pesmi slovenskih skladateljev, koncertna ali operna arija, skladba po lastni izbiri.

Če izbrani program izpitnih vsebin presega časovni okvir, naj kandidat v celoti izvede samo eno ciklično delo.

Naloge pri pisnem izpitu se bodo navezovala na izbor spodaj navedenih glasbenih del.

SKLADATELJ	SKLADBA
	– trubadurske pesmi
	– Carmina Burana
Guillaume de Machaut	– Messe de Nostre Dame
Orlando di Lasso	– moteti, madrigali
Giovanni Pierluigi da Palestrina	– maše, moteti, madrigali
Antonio Vivaldi	– Štirje letni časi
Johann Sebastian Bach	– Brandenburški koncerti
	– WTK I.
	– suite
	– Maša v h-molu
	– Pasijon po Mateju

Georg Friedrich Händel	– Koncert za oboo in godala v B-duru, št. 2 – Glasba na vodi – Mesija, oratorij
Joseph Haydn	– simfonije – Koncert za trobento in orkester v Es-duru – Letni časi, oratorij
Wolfgang Amadeus Mozart	– opere – klavirski in violinski koncerti – simfonije – Requiem
Ludwig van Beethoven	– klavirske sonate – simfonije – koncerti
Carl Maria von Weber	– Koncert za klarinet in orkester v f-molu – Povabilo na ples
Franz Schubert	– samospevi – simfonije
Robert Schumann	– klavirske skladbe – Klavirski koncert v a-molu, op. 54 – samospevi (Dichterliebe, Liederkreis)
Felix Mendelssohn - Bartholdy	– Pesmi brez besed – Koncert za violino in orkester v e-molu, op. 64 – Simfonija št. 4, op. 90, "Italijanska"
Gioacchino Rossini	– uverture
Hector Berlioz	– Fantastična simfonija, op. 14
Frédéric Chopin	– klavirske skladbe
Johannes Brahms	– Variacije na Haydnovo temo, op. 56^a – simfonije
Peter Iljič Čajkovski	– Evgenij Onjegin – simfonije – Italijanski capriccio, op. 45
Richard Strauss	– simfonične pesnitve
Gustav Mahler	– simfonije
Georges Bizet	– Carmen
Modest Musorgski	– Slike z razstave (klavirska in orkestralna različica – Ravel) – Boris Godunov
Giuseppe Verdi	– opere
Richard Wagner	– opere
Giacomo Puccini	– opere
Bedřich Smetana	– Moja domovina – Prodana nevesta
Antonín Dvořák	– Koncert za violončelo in orkester v h-molu, op. 104 – Slovanski plesi, op. 46 in op. 72 – Simfonija št. 9 v e-molu, op. 95

Edvard Grieg	– Peer Gynt – Koncert za klavir in orkester v a-molu, op. 16
Claude Debussy	– klavirski preludiji – Preludij k favnovemu popoldnevu – Morje
Igor Stravinski	– Petruška – Pomladno obredje
Sergej Prokofjev	– Klasična simfonija v D-duru, op. 25
Maurice Ravel	– La Valse – Bolero
George Gershwin	– Rapsodija v modrem – Amerikanec v Parizu
Arnold Schönberg	– Mesečni Pierrot – Suita za klavir, op. 25
Alban Berg	– Wozzeck – Koncert za violino in orkester
Anton Webern	– Simfonija, op. 21
Dmitrij Šostakovič	– simfonije
Béla Bartók	– Glasba za strunska glasbila, tolkala in čelesto
Leonard Bernstein	– Zgodba z zahodne strani

SLOVENSKI SKLADATELJI

SKLADATELJ	SKLADBA
Jakob Gallus	– moteti, madrigali
Janez Krstnik Dolar	– Balletti à 4 – Sonata à 10 – Sonata à 13 – Missa sopra la Bergamasca
Isaac Posch	– instrumentalna glasba
Janez Krstnik Novak	– Figaro
Benjamin Ipavec	– Serenada za godala – samospevi
Fran Gerbič	– samospevi
Gustav Ipavec	– zborovske pesmi
Davorin Jenko	– zborovske pesmi
Anton Foerster	– Gorenjski slavček – Zagorska, za klavir – zborovske pesmi
Anton Lajovic	– zborovske pesmi – instrumentalna glasba
Emil Adamič	– Ljubljanski akvareli – zborovske pesmi
Marij Kogoj	– zborovske pesmi – Črne maske

Slavko Osterc	– Suita za orkester
Lucijan Marija Škerjanc	– klavirske skladbe – koncerti – Gazele
Marjan Kozina	– Simfonija
Matija Bravničar	– Hymnus Slavicus – Kralj Matjaž – Simfonija in re
Blaž Arnič	– Uvertura h komični operi – Ples čarovnic
Marijan Lipovšek	– instrumentalna glasba

Možen je še izbor skladateljev in skladb iz zbirke dr. I. Klemenčiča: *Musica noster amor*, Založba Obzorja, Maribor, 2000.

► Izbor glasbenih del

DPK SM za glasbo razpiše za zaključni letnik izbor glasbenih del z zgornjega seznama za pisni izpit – Izpitno polo B. Ta izbor se objavi pred začetkom šolskega leta, v skladu s *Koledarjem splošne mature*, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

3.4 Primeri nalog za pisni izpit

Prikazani so samo nekateri tipi nalog zaprtega, polodprtega in odprtega tipa. V Izpitni poli B pa se lahko poleg navedenih uporabljajo še drugi.

3.4.1 Naloga zaprtega tipa

► Naloga izbirnega tipa

Obkrožite najpomembnejše glasbene oblike iz obdobja, v katero spada skladatelj Johann Sebastian Bach:

A	suita	E	rondo	I	muzikal
B	variacija	F	fuga	J	sonata
C	motet	G	opera seria	K	simfonična pesnitev
D	concerto grosso	H	opera buffa	L	solo koncert

(7 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

A, D, F, G, H, J, L

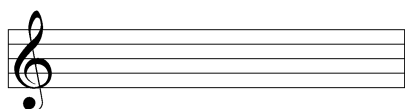
Za vsak pravilen odgovor 1 točka, skupaj 7 točk.

3.4.2 Naloga polodprtega tipa

► Naloga s kratkimi odgovori

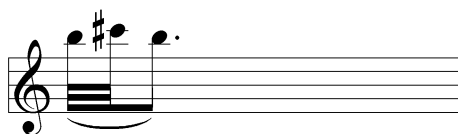
Znak za okrasek $\#$ se imenuje _____. Zapišite ga glede na 33. takt iz glasbenega primera.

(2 točki)

Rešitev in navodilo za ocenjevanje

Mordent.

Za ugotovitev imena okraska 1 točka, za pravilni zapis 1 točka, skupaj 2 točki.

3.4.3 Naloga odprtega tipa

Zapišite manjkajoči liniji od takta 1 do 4. (Notna priloga)

Musical score for the first task. It consists of two staves in common time (C). The right-hand staff has a missing melody line for the first two measures, indicated by a horizontal line. The left-hand staff provides a piano accompaniment. The first measure of the right-hand staff contains a single note (G4) with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note (A4) with a dynamic marking of *mf*. The third measure contains a quarter note (B4) with a dynamic marking of *mf*. The fourth measure contains a quarter note (C5) with a dynamic marking of *mf*. The score is worth 3 points.

(3 točke)

Notna priloga

Musical score for the second task. It consists of two staves in common time (C). The right-hand staff has a missing melody line for the first two measures, indicated by a horizontal line. The left-hand staff provides a piano accompaniment. The first measure of the right-hand staff contains a single note (G4) with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note (A4) with a dynamic marking of *mf*. The third measure contains a quarter note (B4) with a dynamic marking of *mf*. The fourth measure contains a quarter note (C5) with a dynamic marking of *mf*. The score is worth 3 points.

Rešitev in navodilo za ocenjevanje

Musical score for the second task. It consists of two staves in common time (C). The right-hand staff has a missing melody line for the first two measures, indicated by a horizontal line. The left-hand staff provides a piano accompaniment. The first measure of the right-hand staff contains a single note (G4) with a dynamic marking of *mf*. The second measure contains a quarter note (A4) with a dynamic marking of *mf*. The third measure contains a quarter note (B4) with a dynamic marking of *mf*. The fourth measure contains a quarter note (C5) with a dynamic marking of *mf*. The score is worth 3 points.

Za vsak pravilno zapisani takt 1 točka, skupaj 3 točke.

4 JAZZ IN ZABAVNA GLASBA

4.1 Izpitni cilji

Na izpitnem nastopu bodo kandidati prikazali:

- tehnično obvladovanje inštrumenta oziroma glasu, izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti;
- muzikalne sposobnosti – glasbeno pomnjenje in zbranost, slušne predstave, harmonsko in ritmično občutje;
- čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost, slogovne značilnosti idr.;
- ustvarjalne sposobnosti – sposobnost in znanje improvizacije, sposobnost soustvarjanja v jazzovski zasedbi;
- stopnjo osebne rasti kot (bodoči) poklicni glasbeniki, sposobnost vrednotenja glasbenih del.

Pri pisnem izpitu – Izpitna pola C – pa bodo kandidati prikazali:

- aktivno in pasivno obvladovanje glasbenega zapisa;
- znanje jazzovske harmonizacije in vodenja glasov;
- razumevanje časovnega razvoja glasbenih pojavov (skladb in avtorjev, slogovnih značilnosti, aranžerskih in improvizacijskih tehnik).

4.2 Zgradba in ocenjevanje izpita

4.2.1 Shema izpita

► Izpitni nastop – zunanji del izpita

Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje
do 60 minut	70 %	zunanje

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloga
C	135 minut	30 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka in šilček	zgoščenska
Skupaj	135 minut	30 %			

Kandidat dobi prenosni predvajalnik zgoščenk (če ne prinese svojega).

4.2.2 Tipi nalog in ocenjevanje

► Izpitni nastop

Obvezne sestavine	Merila	Delež pri oceni izpitnega nastopa
Nastop z ansamblom	A – tehnično obvladovanje inštrumenta ali glasu	29 %
Tehnični del: jazzovska etuda, transkripcija	B – natančnost in zanesljivost izvedbe	29 %
Skladba slovenskega avtorja	C – prikaz muzikalnosti in improvizacija	42 %
Najmanj ena skladba iz programa se izvaja na pamet.		
Skupaj		100 %

► Pisni izpit

Izpitna pola	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
C	Naloge zaprtega tipa	do 6	vsaka naloga do 4 točke
	Naloge polodprtega tipa	do 12	vsaka naloga do 40 točk
	Naloge odprtega tipa	do 5	vsaka naloga do 40 točk
Skupaj		do 20	120 točk

4.2.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

► Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitni nastop	Izpitna pola C
I. poznavanje	–	8 %
II. razumevanje	–	8 %
III. uporaba	70 %	14 %

► Izpitni nastop

Pri ocenjevanju izpitnega nastopa se upoštevajo ta merila:

A) Tehnično obvladovanje inštrumenta ali glasu

Usklajenost (na primer leva roka – desna roka, lok – prsti, jezik – prsti), artikulacija, izenačenost tonskih registrov, kakovost tona, izenačenost, niansiranje, dinamika, intonacija ... – kakor je primerno za vsak inštrument; manjše število napak je mogoče zanemariti, če ne kvarijo splošnega vtisa sicer dobre izvedbe – nemogoče pa je pripisati visoko ali najvišjo oceno izvedbi z več napakami ali če se ista napaka vedno ponovi na istem mestu.

25 %–29 %	kandidat prikaže zelo dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu v vseh pogledih, kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov so izvrstne;
22 %–24 %	kandidat prikaže večinoma dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu v skoraj vseh pogledih, kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov je dobra;
19 %–21 %	kandidat prikaže zvečine dobro obvladovanje inštrumenta ali glasu in ima v večjem delu programa zadovoljivo kakovost zvoka, intonacije in registrov;
15 %–18 %	kandidat ima nekaj slabosti v obvladovanju inštrumenta ali glasu; kakovost zvoka, intonacija in izenačenost registrov so večkrat slabe;
0 %–14 %	kandidat v mnogih pogledih ne obvlada dobro svojega inštrumenta ali glasu, kakovost tona, intonacija in izenačenost registrov so v splošnem slabe.

B) Natančnost in zanesljivost izvedbe

Glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, hitrost, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse – kakor je primerno za posamezno glasbeno delo.

25 %– 29 %	v bistvu popolnoma natančna izvedba z upoštevanjem vseh prvin glasbenega teksta in sloga; kandidat prikaže odlično duševno in telesno vzdržljivost ter izvede ves program z veliko zbranostjo;
22 %–24 %	izvedba prvin glasbenega teksta in sloga je zvečine natančna, večina glasbenih oznak je pravilno upoštevana; kandidat prikaže zelo dobro duševno in telesno vzdržljivost, ki mu omogoča, da izvede program samo z manjšimi spodrsaljki v zbranosti;
19 %–21 %	izvedba je natančna, toda z nekaj napakami v notah, ritmu ali slogu; nekaj glasbenih oznak je spregledanih ali nepravilno upoštevanih; kandidat prikaže dobro duševno in telesno vzdržljivost še zadostuje za izvedbo programa, vendar z nekaj spodrsaljki v zbranosti;
15 %–18 %	izvedba je manj natančna, z več napakami v notah in ritmu ali slogu, precej glasbenih oznak je spregledanih ali nepravilno izvedenih; kandidatova duševna in telesna vzdržljivost še zadostuje za izvedbo programa, vendar je pogosto zaznati pomanjkanje zbranosti;
0 %–14 %	izvedba je zelo nenatančna, netočnosti so v notah in ritmu ali slogu, mnogo glasbenih oznak je prezrtih; kandidat ne premore zadovoljive duševne in telesne vzdržljivosti, potrebne za izvedbo programa, zbranost je nezadostna.

C) Prikaz muzikalnosti in improvizacija

- 37 %–42 % kandidat izvede program muzikalno smiselno, z razumevanjem glasbene celote in zelo dobro obvlada improvizacijske tehnike (kombiniranje, preoblikovanje in povezovanje); skladba in aranžma sta izvedena slogovno ustrezno;
- 31 %–36 % kandidat izvede program muzikalno smiselno, vendar z nihanjem v posameznih skladbah; dobro obvlada improvizacijske tehnike, vendar različno uspešno v posameznih karakterjih in slogih skladb;
- 25 %–30 % kandidat izvede program muzikalno površno, očitna je seznanjenost s splošnimi improvizacijskimi tehnikami, vendar je njihova uporaba nekonsistentna; izvedba je slogovno površna;
- 20 %–24 % muzikalno je izvedba komajda smiselna, kaže na majhen obseg poznavanja improvizacijskih tehnik in je slogovno nedosledna;
- 0 %–19 % kandidat ne prikaže programa muzikalno smiselno, pri improvizaciji ne pokaže poznavanja improvizacijskih tehnik, slogovno je izvedba (aranžmaja in improvizacije) neustrezna.

Skupno število točk

- 88 %–100 % ustreza oceni odlično (5);
najboljši nastopi: izvedba je muzikalna in prepričljiva, tehnika je zanesljiva v vseh glasbenih slogih, predstavljenih v zahtevnem sporedu nastopa;
- 76 %–87 % ustreza oceni prav dobro (4);
- 64 %–75 % ustreza oceni dobro (3);
vmesni kategoriji, ki predstavljata ustrezno nižje ravni dosežkov;
- 51 %–63 % ustreza oceni zadostno (2);
mejna kategorija: izvedba, ki je omejena v glasbeni tehniki in izraznosti, vendar je še ravno zadosti dobra, da doseže minimalni standard za uspešno opravljen izpit;
- 0 %–50 % ustreza oceni nezadostno (1);
izvedbe, ki vsebujejo velike pomanjkljivosti v glasbeni tehniki in izraznosti ter ne dosežejo minimalnega standarda za uspešno opravljen izpit.

► Pisni izpit – Izpitna pola C

Kandidat pri pisnem izpitu prikaže znanje iz jazzovske glasbene zgodovine, teorije jazzovske glasbe in solfeggia. V Izpitni poli C je do 20 nalog, ocenjevanih z različnim številom točk glede na zahtevnost in taksonomsko stopnjo.

► Končna ocena

Končna ocena izpita pri splošni maturi je seštevek odstotnih točk izpitnega nastopa in Izpitne pole C. DK SM na predlog DPK SM za glasbo določi merila, kako se iz uspeha, izraženega v odstotnih točkah, določi uspeh na lestvici od nezadostno do odlično. Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok.

4.3 Izpitne vsebine in cilji

Snov naj ustreza izvedbeni stopnji četrtega letnika v skladu z veljavnimi učnimi načrti.

Obvezne so te sestavine izpitnega nastopa:

- nastop z ansamblom – šest karakterno različnih skladb: medium swing, fast swing, balada, latinski ritem, blues in skladba s svobodno izbiro ritma (nepravilni ritem, fusion, funk);
- tehnični del: jazzovska etuda, transkripcija.

Naloge pri pisnem izpitu se bodo navezovala na izbor iz teh glasbenih del:

1. Louis Armstrong & Hot Fives	Muskrat Ramble 1927
2. Duke Ellington	Mood Indigo
3. Count Basie	Corner Pocket 1955
4. Art Blakey Quintet	If I Had You 1954
5. Art Blakey Quintet	Once in a While 1954
6. Oscar Peterson & Lionel Hampton	Always 1954
7. Horace Silver	Doodlin' 1955
8. Horace Silver	The Preacher 1955
9. Clifford Brown	Embraceable You 1955
10. Miles Davis	If I were a Bell 1956
11. Tony Scott	The Chant 1957
12. Sonny Rollins	Grand Street 1957
13. Ahmad Jamal	But not for Me 1958
14. Cannonball & Miles Davis	Autumn Leaves 1958
15. Gerry Mulligan	Just in Time 1958
16. J. J. Johnson & Kai Winding	Just for a Thrill 1960
17. Horace Silver Quintet	Strollin' 1960
18. Bill Evans	My Man is Gone Now 1961
19. Ornette Coleman	Ramblin' 1961
20. Gerry Mulligan	Night Lights 1963
21. Chet Baker	Like Someone in Love
22. Chet Baker	Daybreak
23. Oscar Peterson & Milt Jackson	Reunion Blues 1962
24. Diana Krall	East of the Sun 1999

► Izbor glasbenih del

DPK SM za glasbo razpiše za zaključni letnik izbor glasbenih del z zgornjega seznama za pisni izpit – Izpitno polo C. Ta izbor se objavi pred začetkom šolskega leta, v skladu s *Koledarjem splošne mature*, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

4.4 Primeri nalog za pisni izpit

Prikazani so samo nekateri tipi nalog zaprtega, polodprtega in odprtega tipa. V Izpitni poli C pa se lahko poleg navedenih uporabljajo še drugi.

4.4.1 Naloga zaprtega tipa

► Naloga dopolnjevanja

Skladba, ki ste jo ravnokar slišali, je posebnega tipa, ima poseben značaj (karakter). Taka skladba se v jazzu imenuje: _____.

(2 točki)

Rešitev in navodilo za ocenjevanje

Balada.
2 točki

4.4.2 Naloga polodprtega tipa

► Naloga s kratkimi odgovori

Kateri inštrumenti sestavljajo kvartet, ki ga poslušate? Sprašujemo po zasedbi tega ansambla.

(4 točke)

Rešitev in navodilo za ocenjevanje

baritonsaksofon pozavna (ventilpozavna)
kontrabas bobni
Za vsak pravilen odgovor 1 točka, skupaj 4 točke.

4.4.3 Naloga odprtega tipa

Napišite *lead-sheet* te skladbe – do vključno prvega takta v srednjem delu. V notni sistem (naslednja stran) napišite melodijo; ker jo je treba zapisati brez variiranja, je nad notnim sistemom naveden njen ritmični zapis. Akordne simbole napišite nad melodijo, kakor je običajno. Drugi notni sistem je le v pomoč: če vam bo lažje, lahko vpišete tja tone, ki jih igra kontrabas, na 1. in 3. dobo.

(40 točk)

Rešitev in navodila za ocenjevanje

Ocenjuje se melodični narek. Motiv ima šest tonov. Ponovitev motiva *kvarto* više prinese še pol dodatnih točk.

Število pravih informacij – tonov – 26 točk.

Pri akordih simbolih je potreben zapis štiriglasne funkcionalne oznake. Tonika, modulacija: II-V-I, modulacija in *indirect resolution*, kadenca II-V na toniko, *turnaround s passing-diminished*. Pred B-delom, modulacija II-V-I.

Zapis sedmih harmonskih enot, vsaka po 2 točki, skupaj 14 točk.

5 BALET

5.1 Izpitni cilji

Na izpitnem nastopu bodo kandidati prikazali:

- obvladovanje baletne tehnike;
- prostorsko orientacijo in motorično usklajenost;
- ritmičnost;
- sposobnost solističnega nastopa in/ali nastopa s soplesalcem;
- muzikalnost;
- umetniško vrednotenje (kritičnost) plesa;
- plesni izraz, ustvarjalnost in interpretacijo.

Pri pisnem izpitu – Izpitna pola D – pa bodo kandidati prikazali:

- razumevanje vpetosti plesno-glasbenih pojavov v čas in prostor;
- poznavanje plesnih oblik in slogovnih značilnosti;
- sposobnost analiziranja in zapisa avdiovizualnih primerov.

5.2 Zgradba in ocenjevanje izpita

5.2.1 Shema izpita

► Izpitni nastop – zunanji del izpita

Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje
do 60 minut	80 %	zunanje

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloga
D	75 minut	20 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik	DVD (za ves razred)
Skupaj	75 minut	20 %			

5.2.2 Tipi nalog in ocenjevanje

► Izpitni nastop

Obvezne sestavine	Merila	Ocenjevanje	Delež pri oceni izpitnega nastopa
Baletne vaje	A – tehnično obvladovanje telesa in elementov plesa	28 %	33,3 %
	B – natančnost in zanesljivost izvedbe	28 %	
	C – prikaz interpretacije in muzikalnosti	28 %	
	D – tehnična in plesna težavnost programa	16 %	
Klasična variacija	A – tehnično obvladovanje telesa in elementov plesa	28 %	33,3 %
	B – natančnost in zanesljivost izvedbe	28 %	
	C – prikaz interpretacije in muzikalnosti	28 %	
	D – tehnična in plesna težavnost programa	16 %	
Karakterni plesi ali sodobne plesne tehnike ali klasična podržka	A – tehnično obvladovanje telesa in elementov plesa	28 %	33,3 %
	B – natančnost in zanesljivost izvedbe	28 %	
	C – prikaz interpretacije in muzikalnosti	28 %	
	D – tehnična in plesna težavnost programa	16 %	

► Pisni izpit

Izpitna pola	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
D	Naloge zaprtega tipa	do 6	vsaka naloga do 6 točk
	Naloge polodprtega tipa	do 6	vsaka naloga do 6 točk
	Naloge odprtega tipa	do 6	vsaka naloga do 10 točk
Skupaj		do 18	50 točk

5.2.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

► Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitni nastop	Izpitna pola D
I. poznavanje	–	6,66 %
II. razumevanje	–	6,66 %
III. uporaba	80,00 %	6,66 %

Izpitni nastop v celoti predstavlja III. – najvišjo taksonomsko stopnjo.

► Izpitni nastop

Pri ocenjevanju izpitnega nastopa se upoštevajo ta merila:

A) Tehnično obvladovanje telesa in elementov plesa

Tehnični elementi: balance = aplomb – stabilnost; vrtenje, allegro (skoki), adagio, prsti: nekaj napak je mogoče zanemariti, če ne kvarijo splošnega vtisa sicer dobre izvedbe – nemogoče pa je pripisati visoko ali najvišjo oceno, če izvedbo kvari več napak ali če se ista napaka vedno ponovi.

27 %–28 %	kandidat prikaže zelo dobro obvladovanje telesa in tehničnih elementov v vseh pogledih;
23 %–26 %	kandidat prikaže večinoma dobro obvladovanje telesa in tehničnih elementov v skoraj vseh pogledih;
20 %–22 %	kandidat prikaže v večini pogledov dobro obvladovanje telesa in tehničnih elementov;
12 %–19 %	kandidat ima nekaj slabosti v obvladovanju telesa in tehničnih elementov;
0 %–11 %	kandidat v mnogih pogledih ne obvlada dobro svojega telesa in tehničnih elementov.

B) Natančnost in zanesljivost izvedbe

Izvedba koreografije, slog, struktura, oblika in druge podrobnosti izvajalske prakse – kakor je primerno za posamezno plesno delo.

27 %–28 %	v bistvu popolnoma natančna izvedba z upoštevanjem vseh prvin klasičnega, karakternega in sodobnega plesa; kandidat prikaže odlično duševno in telesno vzdržljivost ter izvede ves program z veliko zbranostjo;
23 %–26 %	izvedba prvin klasičnega, karakternega in sodobnega plesa je večinoma natančna; kandidat prikaže zelo dobro duševno in telesno vzdržljivost, ki mu omogoča, da izvede program le z manjšimi spodrsaljaji v zbranosti;
20 %–22 %	izvedba je natančna, toda z nekaj napakami oziroma spodrsaljaji; kandidat prikaže dobro duševno in telesno vzdržljivost za izvedbo programa, vendar z nekaj spodrsaljaji v zbranosti;
12 %–19 %	izvedba je manj natančna, z več napakami; kandidatova duševna in telesna vzdržljivost še zadostuje za izvedbo programa, vendar je pogosto zaznati pomanjkanje zbranosti;
0 %–11 %	izvedba je zelo nenatančna z mnogimi netočnostmi; kandidat ne premore zadovoljive duševne in telesne vzdržljivosti, potrebne za izvedbo programa, zbranost je nezadostna.

C) Prikaz interpretacije in muzikalnosti

27 %–28 %	kandidat odlično interpretativno in muzikalno izvede ves program;
23 %–26 %	kandidat zelo dobro interpretativno in muzikalno izvede večino programa;
20 %–22 %	kandidat dobro interpretativno in muzikalno izvede program;
12 %–19 %	kandidatova interpretacija in muzikalna izvedba programa je omejena;
0 %–11 %	kandidat premalo interpretativno in muzikalno izvede program.

D) Tehnična in plesna težavnost programa

14 %–16 %	izjemno težak plesni program, ki zahteva za uspešno izvedbo zelo veliko tehničnega znanja ter visoko razvito in celovito razumevanje plesa;
11 %–13 %	zelo težak plesni program, ki zahteva za uspešno izvedbo veliko tehničnega znanja ter razvito in celovito razumevanje plesa;
9 %–10 %	težak plesni program, ki zahteva za uspešno izvedbo dobro razvito tehniko in dobro razumevanje plesa;
7 %–8 %	manj težak plesni program, ki zahteva za uspešno izvedbo ustrezno razvito tehniko in primerno razumevanje plesa;
0 %–6 %	plesni program nižje težavnosti, ki zahteva dobro osnovno tehniko in osnovno razumevanje plesa.

Težavnost programa, ki je ovrednotena z 10 %, ustreza običajnim zahtevam izpitnega kataloga, 13 % in 16 % pa je mogoče pripisati plesnim programom, ki te zahteve presegajo.

Skupno število točk

88 %–100 %	ustreza oceni odlično (5); najboljši nastopi; izvedba je muzikalna in prepričljiva, tehnika je zanesljiva v vseh plesnih slogih, predstavljenih v zahtevnem plesnem sporedu;
76 %–87 %	ustreza oceni prav dobro (4);
64 %–75 %	ustreza oceni dobro (3); vmesni kategoriji, ki predstavljata ustrezno nižje ravni dosežkov;
51 %–63 %	ustreza oceni zadostno (2); mejna kategorija: izvedba, ki je omejena v plesni tehniki in izraznosti, vendar je še zadosti dobra, da doseže minimalni standard za uspešno opravljen izpit;
0 %–50 %	ustreza oceni nezadostno (1); izvedbe, ki vsebujejo velike pomanjkljivosti v plesni tehniki in izraznosti ter ne dosežejo minimalnega standarda za uspešno opravljen izpit.

► Pisni izpit – Izpitna pola D

Kandidat pri pisnem izpitu prikaže znanje iz analize avdiovizualnega gradiva, koreografskega zapisa in znanja iz teorije plesa. V Izpitni poli D je do 18 nalog, ki so ocenjene z različnim številom točk glede na različno zahtevnost in taksonomsko stopnjo.

► Končna ocena

Končna ocena izpita pri splošni maturi je seštevek odstotnih točk izpitnega nastopa in Izpitne pole D. DK SM na predlog DPK SM za glasbo določi merila, kako se iz uspeha, izraženega v odstotnih točkah, določi uspeh na lestvici od nezadostno do odlično. Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok.

5.3 Izpitne vsebine in cilji

Snov naj ustreza izvedbeni stopnji četrtega letnika v skladu z veljavnimi učnimi načrti.

Na izpitnem nastopu ocenjujemo znanje treh glavnih predmetov: klasični balet, repertoar in karakterne plese oziroma sodobne plesne tehnike oziroma klasična podržka. Pri pisnem izpitu pa ocenjujemo znanje vseh strokovnih predmetov na srednji šoli – še stilni plesi in zgodovina plesa.

Naloge pri pisnem izpitu se bodo navezovala na izbor spodaj navedenih glasbenih del:

Adolphe Adam: Giselle

Peter Iljič Čajkovski: Labodje jezero

Peter Iljič Čajkovski: Trnuljčica

Ludwig Minkus: Don Kihot

Claude Debussy: Favново popoldne

Carl Maria von Weber: Spectre de la rose

Fran Lhotka: Vrag na vasi

► Izbor glasbenih del

DPK SM za glasbo razpiše za zaključni letnik izbor glasbenih del z zgornjega seznama za pisni izpit – Izpitno polo D. Ta izbor se objavi pred začetkom šolskega leta, v skladu s *Koledarjem splošne mature*, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

5.4 Primeri nalog za pisni izpit

Prikazani so samo nekateri tipi nalog zaprtega, polodprtega in odprtega tipa. V Izpitni poli D pa se lahko poleg navedenih uporabljajo še drugi.

5.4.1 Naloga zaprtega tipa

► Naloga izbirnega tipa

Na videoposnetku prepoznajte korake in označite pravilni odgovor:

___ pas de bourrée dessus-dessous

___ pas de bourrée ballottée

(1 točka)

Rešitev in navodilo za ocenjevanje

✓ PAS DE BOURRÉE DESSUS-DESSOUS
1 točka

5.4.2 Naloga polodprtega tipa

► Naloga s kratkimi odgovori

Zapis etude ni v skladu z videoposnetkom. Prečrtajte napačni korak in na črto napišite pravega:

balancé, balancé, soutenu en tournant en dedans,
failli, grand assemblé battu, sissonne ouverte, pas de bourrée,
piqué I. arabesque, chassé, grand jeté éntrelacé,
coupé, tombé, coupé, assemblé, sissonne fermée, relevé.

(2 točki)

Rešitve in navodila za ocenjevanje

grand jeté éntrelacé,
fouetté-sauté

Za prečrtani grand jeté éntrelacé 1 točka, za vpisani fouetté (sauté) 1 točka, skupaj 2 točki.

5.4.3 Naloga odprtega tipa

► Naloga esejskega tipa

Opišite razvoj sodobnega plesa v Evropi v prvi polovici 20. stoletja.

(10 točk)

Rešitve in navodila za ocenjevanje

V začetku 20. stoletja je na vseh področjih (družbenem in socialnem, v etiki in estetiki) zaznati velike spremembe. Umetniki nočejo biti samo opazovalci, ampak hočejo sodelovati v teh spremembah. V umetnosti se rodi ekspresionizem in kubizem. Podobno je na plesnem področju. Klasični balet ne daje dovolj svobode koreografom. Predhodnika stremljenj po spremembah sta že DELSARTE in DALCROZE, vendar njuna sistema ne omogočata umetniškega sporočila.

Za opis razmer na umetniškem področju 1 točka, omemba DELSARTA in (ali) DALCROZA 1 točka, skupaj 2 točki.

ISADORA DUNCAN: Američanka, ki je zagovarjala svobodo gibanja. Opirala se je na starogrško kiparstvo in slikarstvo, vendar ni plesala tako kakor stari Grki. V bistvu je bil njen ples improvizacija. Plesala je po Evropi in Rusiji. V Rusiji ni imela večjega uspeha, je pa močno vplivala na razvoj plesa nasploh, predvsem v Nemčiji. Poskusi, da bi ustanovila šolo, niso bili uspešni, saj njen ples ni imel teoretične podlage.

Omemba imena 1 točka, opis njenega delovanja 1 točka, skupaj 2 točki.

RUDOLF von LABAN: prvi, ki je teoretično utemeljil takratno plesno iskanje; imenujemo ga tudi "oče sodobnega plesa". Rodil se je v Bratislavi 1879. Na gimnaziji v Budimpešti je vodil skupino plesalcev in študiral osnove

baleta. Posvetil se je študiju in preučevanju plesa, slikarstva in scenografije. Prepričan je bil, da je ples lahko samostojna umetnost – tudi brez glasbe!

Ustanovil je "Šolo za moderni umetniški ples" v Münchnu, na začetku prve svetovne vojne se je preselil v Švico. Po vojni je deloval največ v Nemčiji na različnih področjih: plesna teorija, novi načini plesa, organiziral in režiral je prireditve na stadionih, koreografiral in režiral jih je v gledališčih ... Študiral je smeri in kvaliteto gibanja, pri tem se je opiral na Delsarta in Dalcroza.

Za zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.

Napisal je veliko knjig o plesu. Zanj je ples tridimenzionalno gibanje. Velikega pomena je socialna sestavina plesa – ni zvezd ali velikih solistov. V svojih plesnih zborih je želel naučiti plesalce, da prilagodijo svoje kretne gibom množice. Ples je obravnaval tudi kot vzgojno sredstvo.

Za zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.

Njegova zamisel je tudi "Tanztheater", ki ga je pozneje razvila Pina Bausch.

Njegova je še zamisel, kako bi ples zapisali. Pozneje ga je v tem prizadevanju izpopolnil njegov učenec Knust – to pisavo v Ameriki imenujejo LABANOTATION. Labanu idej ni uspelo vedno izpeljati, so pa njegovi učenci na njegovih temeljih razvili široko dejavnost – izrazni ples. V Londonu danes deluje Laban center.

Za zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.

KURT JOSS: delal je predvsem v gledališču, prepričan, da je ples enakovreden drami in operi. Študiral je tudi klasični balet. V Essnu je vodil plesni oddelek na znani Folkwangschule. Koreografiral je veliko znanih baletov: Perzijska kraljica, Demon, Pavana, Izgubljeni sin, Petruška, Velemesto, Ples na starem Dunaju ... Najbolj znan balet je Zelena miza ali, kakor ga je sam imenoval, Mrtvaški ples. Zanj je bil v Parizu nagrajen, kar mu je omogočilo delovanje v Ameriki in Angliji, kamor se je umaknil po prihodu nacistov. V Angliji je ustanovil The Joss-Leeder School of Dance, njegova skupina pa je veliko gostovala po Južni in Severni Ameriki. Po vojni je spet prevzel vodenje Folkwangschule in ustanovil Folkwangballet. Obnovil je svoje stare balete in ustvaril nekaj novih mojstrov. Posebno mesto zavzema režija in koreografija opere/baleta Predstavitev duše in telesa. Joss je prvi koreograf, ki je združil tehniko klasičnega baleta ter izraznost in svobodo novega plesa. Na njegovi šoli so poučevali različne plesne tehnike, kar so mu nekateri očitali kot pomanjkanje sloga.

Za zajeto bistvo zgornjih navedb 2 točki.

MARY WIGMAN: bila je Labanova učenka, delovala pa je predvsem pri komornem in solističnem plesu. Njen ples so razglašali za "temačen, demonski, macabre" (Margaret Lloyd). Sama pa je trdila, da se ples začne tam, kjer se konča gimnastika. Telo je treba pripraviti kot instrument, ples pa niso posamezni gibi, temveč način, kako so ti med seboj povezani. Svoj ples je raje kakor izrazni imenovala "novi umetniški ples".

Študirala je pri Dalcrozu, nato pa prišla k Labanu in postala njegova asistentka. Njena pot je šla strmo navzgor po prvi svetovni vojni. Leta 1920 je postala voditeljica in koreografinja dresdenskega baleta. Ustanovila je svojo šolo in iz nje so prišli mnogi znani plesalci. Njena šola je postala središče sodobnega plesa. Kot koreografinja je delovala najprej v Dresdnu, nato v Berlinu. Veliko je gostovala kot plesalka in kot koreografinja. Njena pomembnejša dela so: Orfej in Evridika, Catulli Carmina, Carmina Burana, Posvečenje pomladi ter mnoge druge solistične in komorne koreografije. Ukvarjala se je še s pisanjem, njeni pomembnejši deli sta Nemška plesna umetnost in Govorica plesa.

Za zajeto bistvo zgornjih navedb 2 točki.

V Evropi je delovalo še veliko Labanovih učencev, za nas pa sta najpomembnejša Pia in Pino Mlakar.

1 točka

Vendar se kljub vsemu prizadevanju "izrazni ples" ali "nemški ekspresionizem" v Evropi ni uveljavil. Prizadevanje je zamrlo med drugo svetovno vojno, po njej pa se je Nemčija obrnila nazaj h klasičnemu baletu, medtem ko se je sodobni ples preselil v Ameriko.

1 točka

Morebitni drugi podatki prinesejo lahko še 2 točki, vendar v vsej nalogi skupaj največ 10 točk.

6 KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI

Z Zakonom o maturi in na njegovi podlagi sprejetimi podzakonskimi akti je določeno, da kandidati opravljajo maturo pod enakimi pogoji. Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili usmerjeni v izobraževalne programe z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih pa tudi drugim kandidatom (poškodba, bolezen), se lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja.⁶

Možne so te prilagoditve:

1. opravljanje mature v dveh delih, v dveh zaporednih izpitnih rokih;
2. podaljšanje časa opravljanja (tudi odmorov; mogočih je več krajših odmorov) in prekinitev izpita splošne mature po potrebi;
3. prilagojena oblika izpitnega gradiva (npr. Braillova pisava, povečava, zapis besedila na zgoščenki, zvočni zapis besedila na zgoščenki ...);
4. poseben prostor;
5. prilagojena delovna površina (dodatna osvetlitev, možnost dviga mize ...);
6. uporaba posebnih pripomočkov (računalnik, Braillov pisalni stroj, ustrezna pisala, folije za pozitivno risanje ...);
7. izpit s pomočnikom (npr. pomočnik bralec, pisar, tolmač v slovenski znakovni jezik, pomočnik za slepe in slabovidne);
8. uporaba računalnika za branje in/ali pisanje;
9. prirejen ustni izpit in izpit slušnega razumevanja (oprostitev, branje z ustnic, prevajanje v slovenski znakovni jezik);
10. prilagojeno ocenjevanje (npr. napake, ki so posledica kandidatove motnje, se ne upoštevajo; pri ocenjevanju zunanji ocenjevalci sodelujejo s strokovnjaki za komunikacijo s kandidati s posebnimi potrebami).

⁶ Besedilo velja za vse predmete splošne mature in se smiselno uporablja pri posameznem izpitu splošne mature.

7 LITERATURA

Učbeniki in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, so zbrani v Katalogu učbenikov za srednjo šolo in objavljeni na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrss.si.

Dodatno lahko kandidati uporabljajo tudi:

- Ewen, D., *Enciklopedija glasbenih umetnin*: I., II. knjiga, DZS, 1973
Honolka, K., *Svetovna zgodovina glasbe*, MK, 1983
Jurca, M., *Ritmične vaje*, DZS, 2002
Klemenčič, I., *Musica noster amor*, Založba Obzorja Maribor, 2000
Lebič, L., in Loparnik, B., *Uvod v glasbeno umetnost*, 1982
Mihelčič, P., *Teorija glasbe*, 1991
Neubauer, H., *Baletni besednjak*, Forma 7, 1999
Neubauer, H., *Gib skozi stoletja*, Forma 7, 1997
Neubauer, H., *Klasični balet I*, Forma 7, 1998
Neubauer, H., *Ples skozi stoletja*, Forma 7, 1998
Neubauer, H., *Razvoj baletne umetnosti v Sloveniji I*, Forma 7, 1997
Neubauer, H., *Razvoj baletne umetnosti v Sloveniji II*, Forma 7, 1999
Otrin, I., *Baletni koraki in izrazi*, Mariborska literarna družba, 2000
Otrin, I., *Razvoj plesa in baleta*, Debora, 1998
Rijavec, A., *Slovenska glasbena dela*, DZS, 1979
Sachs, C., *Svetovna zgodovina plesa*, Znanstveno in publicistično središče, 1997
Škerjanc, L. M., *Od Bacha do Šostakoviča*, CZ, 1959
Škerjanc, L. M., *Oblikoslovje*, DZS, 1966
Ukmar, V., Cvetko, D., in Hrovatin, R., *Zgodovina glasbe*, DZS, 1948
Vaganova, A., *Osnove klasičnega plesa*, Debora, 1998